

УДК 636.082.25

Топіха В. С., д. с.-г. н., професор, **Лихач В. Я.**, к. с.-г. н., доцент**Лихач А. В.**, к. с.-г. н., доцент (Lvy80@mail.ru)[©]

Миколаївський державний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

**ПЛЕМІННЕ ГОСПОДАРСТВО З РОЗВЕДЕННЯ АСКАНІЙСЬКОГО ТИПУ
СВИНЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ**

У статті наведено коротку історію створення стада свиней асканійського типу української м'ясної породи та характеристику їх продуктивних якостей в умовах ТОВ “Таврійські свині” Скадовського району Херсонської області.

Ключові слова: асканійський тип, свиноматка, багатоплідність, маса гнізда.

Вступ. Племінна робота в свинарстві України на сучасному етапі розвитку галузі характеризується тенденцією масового завезення в господарства тварин м'ясного напряму продуктивності зарубіжного походження. Проте, як зазначає В.П. Рибалко [5], наші вітчизняні генотипи, при створенні їм оптимальних умов годівлі та утримання, за продуктивністю не поступаються зарубіжним, а за такими показниками як резистентність, пристосованість до умов годівлі та утримання, характерних для більшості господарств, а також за якістю продукції значно перевищують їх. Це обумовлює необхідність більш ретельного вивчення продуктивних якостей свиней вітчизняних генотипів та розробки програм їх селекції.

В Україні друге місце за чисельністю поголів'я (3,15%) посідає українська м'ясна порода [4]. Робота по створенню цієї породи розпочалася з 1981 року за спеціально розробленими програмою та методикою. Апробацію новоствореної породи було проведено в грудні 1992 року, а затверджена вона була в грудні 1993 року [2]. Загальна чисельність поголів'я тварин нової породи на момент апробації, за даними С. В. Акімова зі співавторами [2], становила 67772 голови, в тому числі 3043 основних свиноматок та 408 основних кнурів.

Однак, як зазначають ці ж автори [1], за період з 1993 по 2003 рік поголів'я основних свиноматок та кнурів цієї породи скоротилося на 45,8 та 62,3%, відповідно. Найбільш значне скорочення відбулося серед поголів'я основних свиноматок та кнурів асканійського типу вищезазваної породи – на 503 голови (48,8%) та 130 голів (74,6%) відповідно. Зважаючи на це, важливого значення набуває збереження, поширення та удосконалення свиней вищезазваного генотипу.

Матеріал і методи. Дослідження проводилися в умовах племінного заводу “Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) “Таврійські свині” Скадовського району Херсонської області. Матеріалом для досліджень були

[©] Топіха В. С., Лихач В. Я., Лихач А. В., 2011

основні свиноматки та кнури асканійського типу української м'ясої породи. Дослідження проводили загальноприйнятими зоотехнічними методами.

Результати дослідження. ТОВ “Таврійські свині” створене в 2003 році на базі колишнього племінного заводу “Україна”, який був базовим господарством при створенні асканійського типу української м'ясої породи. Основою для формування стада стали тварини (20 свиноматок та 3 кнури-плідники), придбані у племінному заводі ”Україна”. Проте, нині цей племінний завод перестав існувати.

Розведення свиней в ТОВ “Таврійські свині” розпочалося з розробки науково обґрунтованих систем годівлі та утримання свиней різних статево-вікових груп.

Дана робота проводилася спеціалістами господарства спільно з науковцями факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва Миколаївського державного аграрного університету.

У результаті цієї наполегливої праці до 2006 року в господарстві було створено стадо свиней асканійського типу, які за своїми продуктивними якостями відповідали мінімальним вимогам до класів “еліта” та “І”.

У результаті проведеної в 2008 році державної атестації підтверджено, що тварини, які розводяться в господарстві, за своїми продуктивними якостями відповідають вимогам, які встановлені для тварин м'ясного напряму продуктивності. Тому, враховуючи високий рівень організації ведення галузі свинарства, господарству було присвоєно статус племінного завodu.

З 2005 року в господарстві розводять і свиней великої білої породи (зарубіжного походження). Основою для формування стада стали тварини придбані у ВАТ «Племзавод «Степний» Запорізької області.

У 2008 році господарство отримало статус племінного репродуктора з розведення свиней великої білої породи.

Зараз підприємство ТОВ “Таврійські свині” за продуктивними якостями свиней які розводяться в господарстві є конкурентоздатним. Загальна інформація щодо продуктивних якостей свиней вищезазначених генотипів представлена в таблиці.

Станом на 01.01.2010 року в господарстві вже налічувалося 150 основних свиноматок та 10 кнурів-плідників асканійського типу української м'ясої породи. Генеалогічна структура стада свиней племінного репродуктора ТОВ ”Таврійські свині” представлена чотирма лініями кнурів (Цоколь, Ціаніт, Циліндр, Цепкий) та восьмома родинами свиноматок (Царапинка, Цензура, Ценная, Цикада, Цинга, Цитадель, Цитата, Цифра). Найвищу питому вагу в стаді мають свиноматки родини Цитаделі – 18,0%.

За результатами бонітування 2010 року за комплексом ознак всі основні кнури-плідники, що використовуються в господарстві, та 71 основна свиноматка (47%) віднесена до класу ”еліта”, а решта основних свиноматок – до І класу.

Відомо, що продуктивність тварин значною мірою визначається показниками їх розвитку. Згідно з Інструкцією по бонітуванню свиней [3], нами було проаналізовано показники живої маси та довжини тулуба свиноматок основного стада на 5...10-й день після першого опоросу. В результаті досліджень

встановлено, що за показником живої маси 63% свиноматок відповідали класам “еліта” та “Г”, а за довжиною тулуба вимогам вищезазначених класів відповідали 85% тварин, які включені у дослідження. В розрізі родин, найвищими значеннями показників розвитку характеризувалися свиноматки родин Цінги та Цифри – їх жива маса становила 178,5 та 178,0 кг, а довжина тулуба – 165,3 та 165,0 см, відповідно.

Найнижчі значення вищезазначених показників відмічено у свиноматок, які належать до родини Цитаделі. Їх жива маса та довжина тулуба на 12,1 кг та 1,29 см, відповідно, виявилися нижчими, порівняно з середнім значенням даних показників в цілому по стаду.

Таблиця

Результати виробничої діяльності

Показники	Порода	
	Велика біла	Українська м'ясна
Поголів'я свиней всього, гол.		4500
в т.ч. основних свиноматок, гол.	150	200
Кількість опоросів у розрахунку на 1 середньорічну свиноматку	2,03	2,10
Отримано поросят в розрахунку на один опорос, гол.	10,73	10,42
Отримано поросят в розрахунку на одну середньорічну свиноматку, гол	21,7	21,9
Середня жива маса поросят при відлученні у віці 28 днів, кг	7,9	8,2
Збереженість підсисних поросят, %	91,07	93,24
Вік досягнення живої маси 100 кг, днів	175	171
Середньодобовий приріст молодняку на відгодівлі, г	784	812
Витрати кормів на виробництво 1 ц приросту живої маси, ц к. од.	3,5	3,3
Забійний вихід, %	73	75
Вихід м'яса з тушки, %	63	65
Наявність племінних тварин для реалізації протягом року, гол.	500	500
в т.ч. кнурів	100	100
свинок	400	400

За показником маси гнізда у 60-денному віці, мінімальні вимоги до класу “еліта” перевищували 73% досліджуваного поголів’я, що свідчить про високу енергію росту поросят в підсисний період.

У розрізі родин, найвища багатоплідність була відмічена у свиноматок родин Цензури та Цитати – 11,75 та 11,38 гол., відповідно. Ці показники перевищують мінімальні вимоги до класу “еліта” на 1,75 та 1,38 гол., відповідно.

У свиноматок вищезазначеніх родин було відмічено і найвищу масу гнізда при відлученні, яка, згідно з Інструкцією з бонітування свиней [3], на 29,92 та 17,7 кг, відповідно, перевищувала мінімальні вимоги до класу “еліта”.

Висновки. В ТОВ “Таврійські свині” створене високопродуктивне стадо свиней української м'ясної та великої білої порід. За показниками продуктивних якостей свині асканійського типу української м'ясної породи не поступаються тваринам спеціалізованих м'ясних генотипів зарубіжного походження, які

розводяться в Україні, а за відтворюальними якостями – значно перевищують їх. Це обумовлює необхідність більш ретельного вивчення продуктивних якостей тварин вищеної генотипу та розробку рекомендацій щодо раціонального їх використання у системах чистопородного розведення, схрещування та гібридизації як у якості батьківської так і у якості материнської форми. Необхідно також відзначити, що господарство виробляє та реалізує ковбаси, ковбасні вироби та напівфабрикати з екологічно чистої сировини власного виробництва.

Література

- 1.Акимов С.В., Перетятько Л.Г. Проблемы сохранения и развития отечественных мясных пород свиней Украины / С.В. Акимов, Л.Г. Перепятко // Аграрний вісник Причорномор'я. — Одеса, 2005. — Вип.31. — С. 12—14.
- 2.Акимов С.В., Перетятько Л.Г., Фесенко О.Г. История создания украинской мясной породы свиней, размещение племенной базы, показатели продуктивных качеств животных / С.В. Акимов, Л.Г. Перепятко, О.Г. Фесенко // Сборник научных трудов XIV международной научно-практической конференции по свиноводству “Современные проблемы интенсификации производства свинины. — Ульяновск, 2007. — т.1. — С.66—74.
- 3.Інструкція з бонітування свиней; Інструкція з ведення племінного обліку у свинарстві. — К. : Київський університет, 2003. — 64с.
- 4.Програма селекції великої білої породи свиней в Україні на 2003-2012 роки / В.А.Пищолка, А.М.Литовченко, М.Д.Березовський, В.П.Рибалко, І.В.Хатько, Л.П.Гришина, В.А.Коротков, В.М.Нагаєвич, В.О.Білоус, Ю.Ф.Мельник. — К.: Державний науково-виробничий концерн “Селекція”, 2004. — 104с.
- 5.Рибалко В.П. Не тільки збільшувати виробництво, але й не знижувати якість свинини / В.П. Рибалко // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — Миколаїв. — 2006. — Спеціальний випуск 3 (35). — т.2. — С.4—7.

Summary

Topiha V.S., Lykhach V.Ya., Lykhach A.V.

Nikolaev State Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

BREEDING FACILITIES ON CULTIVATION ASCANIAN TYPE OF PIGS OF THE UKRAINIAN MEAT BREED

In clause the brief history of creation of herd of pigs Ascanian type of the Ukrainian meat breed, and also their characteristic of productive Open Companies in conditions “Tavrian pigs” area Skadovsk of the Kherson area is resulted.

Keywords: Ascanian type, the sow, number of born, letter weight.

Рецензент – д.с.-г.н., проф. Шаловило С.Г.